

Komentář Britské obchodní komory v ČR, Francouzsko-české obchodní komory, Severské obchodní komory v ČR a Americké obchodní komory v ČR k Programu Antivirus

Šíření koronaviru způsobuje hospodářskou krizi, neboť podniky i jednotlivci snížili svou poptávku po široké škále produktů a služeb. Tato krize je dále prohlubována vládními opatřeními proti rychlému šíření infekce a ztrátám na životech.

Mnoho firem nyní pociťuje prudký pokles svých tržeb v důsledku poklesu poptávky, nedostatku dodávek či zavedení vládních opatření. Dohledat přesný zdroj poklesu tržeb je však akademická detektivní práce. Zásadním problémem tedy je, že pokles tržeb způsobil potíže s disponibilními peněžními prostředky těchto podniků a donutil tak firmy snižovat své náklady. Obáváme se, že právě v důsledku toho začnou podniky snižovat počet zaměstnanců a že kumulativní účinek nižší zaměstnanosti povede k dalšímu snižování poptávky a propouštění.

Česká vláda na tuto situaci reagovala balíčkem opatření na podporu zaměstnanosti zaměřených na konkrétní příčiny poklesu tržeb: karanténa (dva režimy), vládní krizová opatření, omezení dostupnosti vstupů nezbytných k činnosti v důsledku koronaviru a omezení poptávky po výrobcích a službách. Vláda přijala řadu opatření ke kompenzaci mezd vyplacených podniky na základě konkrétních důvodů.

Vládní opatření	Náhrada mzdy	Kompenzace od státu
Zaměstnanci v karanténě	60%	100%
Překážky v práci z důvodu povinnosti uzavřít provoz na základě krizového opatření	100%	80%
Překážky v práci z důvodu nařízení karantény či péče o dítě části zaměstnanců (30%)	100%	80%
Omezení dostupnosti vstupů	80%	50%
Omezení poptávky	60%	50%

Jejich přijetí je významným, pozitivním krokem směrem k jednotnému vládnímu programu, který má zabránit ekonomickému poklesu do hluboké hospodářské recese nebo dokonce deprese způsobené virem. Budou zapotřebí další opatření, ale vláda dala podnikům jasný důvod věřit, že vyvine značné úsilí, aby zabránila závažným ekonomickým škodám způsobeným virem.

Analýza opatření

První tři režimy se zdají být v souladu s povinností vlády kompenzovat firmám stávající vládní opatření (péče o dítě) nebo přijatá krizová opatření proti šíření viru. Poslední dva režimy se týkají spíše širších ekonomických důsledků opatření proti koronaviru a / nebo opatření jiných vlád, které by mohly mít dopad na české společnosti.

V důsledku přijatých opatřeními očekáváme dva problémy:

1) Určení příčinné souvislosti. Zatímco první dva režimy, karanténa a péče o dítě, jsou nezpochybnitelné, u zbývajících tří tomu tak není. Pozastavení či uzavření provozu firem v důsledku vládních opatření je jasné, avšak ne spravedlivé. Například hotelům nebylo nařízeno svůj provoz uzavřít, avšak bylo jim zakázáno umožňovat nové rezervace. Letiště čelilo a čelí značnému poklesu poptávky v důsledku omezení mezinárodních letů či zákazů letů do určitých destinací. Ekonomický dopad obou případů je rovný uzavření provozu.

Společnosti nacházející se v dané situaci by tak měly mít stejné podmínky jako společnosti, jimž bylo nařízeno provoz uzavřít. V opačném případě by mohly uplatnit nárok v rámci pátého režimu – omezení poptávky po službách, výrobcích a jiných produktech firmy – avšak jejich zaměstnanci by ztratili 40 % své mzdy a společnosti tak 30 % kompenzací od státu. Postupně se domníváme, že bude stále obtížnější rozlišit, zda koronavirus samotný, reakce vlády na koronavirus či reakce veřejnosti a / nebo podniků na koronavirus způsobí pokles dodávek či poptávky. V důsledku toho se zdá rozlišování mezi kategoriemi z ekonomického hlediska poněkud nahodilé.

2) Administrace. Dle výkladu opatření Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím Úřadů práce schválí každý měsíc každou jednotlivou žádost každé jednotlivé společnosti pro každého jednotlivého zaměstnance. Zajímalo by nás tedy, zda má ministerstvo dostatečnou kapacitu takto jednotná a přesná rozhodnutí zvládnout včas.

Navzdory těmto obavám uznáváme, že čas je zásadní, pokud se chceme vyhnout hromadnému propouštění, které v hospodářství nastartuje začarovaný kruh. Proto žádáme vládu, aby vyjasnila následující:

- 1) která průmyslová odvětví se mohou ucházet o který režim podpory zaměstnanosti, a uvést některé obecné příklady, kterými se podniky budou moci řídit v procesu podávání žádostí,
- 2) zda se kompenzace ze strany vlády vztahuje na mzdu nebo náklady práce včetně zdravotního a sociálního pojištění za zaměstnavatele,
- 3) jak bude proces podávání žádostí a kompenzace probíhat v praxi,
- 4) předpokládané trvání opatření (pouze po dobu trvání stavu nouze nebo déle).

Příprava záložního plánu

Upřímně doufáme, že přijatá opatření se ukážou jako dostatečná z ekonomického a efektivní z administrativního hlediska.

Nebude-li tomu tak, požádáme vládu, aby zvažila zjednodušení programu. Nizozemsko zrušilo tzv. "kurzarbeit" (kvůli neefektivnosti při uspokojování velké poptávky) a přijalo [program NOW](#). Tento program dopady související s nedostatkem dodávek, domácí karanténou, vládními krizovými opatřeními a nařízeními uzavřít provoz, omezením cestování nebo propadem prodeje shrnuje do jednoho okruhu: ztráta tržeb.

To je důležité, protože ztráta tržeb je hlavním důvodem, proč podniky zvažují snížení zaměstnanosti a/nebo snížení mezd. Ztráta tržeb bude nevyhnutelně znamenat nižší příjmy státu z vybrané daně z příjmu právnických osob, DPH a příjmu fyzických osob. Z tohoto důvodu použití ztráty příjmu jako rozhodujícího faktoru určujícího, zda podnik dostane podporu či nikoliv, je mnohem účinnějším způsobem zastavení širší hospodářské krize. Nizozemský program podnikům stanovuje jednu zásadní povinnost: pokud se účastní programu, nemohou z ekonomických důvodů snížit zaměstnanost v období čerpání náhrad.

Náhrada mzdy ze strany vlády je založena na výši ztráty tržeb. Vláda platí vyšší procento mezd těm podnikům, které dosáhly vyšší ztrátu tržeb (kupř. podnik, u kterého ztráta tržeb dosahuje 100 %, obdrží náhradu mezd ve výši 90 % a podnik se ztrátou tržeb ve výši 50 % dostane kompenzaci mezd ve výši 45 %). Tímto způsobem vláda získává jednoduchý nástroj pro směřování podpory do odvětví, která to nejvíce potřebují.

Nakonec program nastoluje rovnováhu mezi potřebou vlády omezit své závazky a poptávkou podniků po určité předvídatelnosti stanovením doby trvání programu na tři měsíce s možností prodloužení o další tři měsíce.

Doporučujeme vládě, aby začala zpracovávat varianty různé úrovně podpory založené na výše uvedeném modelu s cílem určit, jak by takový model bylo možné přijmout, pokud se současný systém ukáže jako neúčinný.

S úctou,

Marcela Černochová, výkonná ředitelka, Britská obchodní komora v ČR

Michal Macko, ředitel, Francouzsko-česká obchodní komora v ČR

Lea Turcarová, výkonná ředitelka, Severská obchodní komora v ČR

Weston Stacey, výkonný ředitel, Americká obchodní komora v ČR

Comment of the British Chamber of Commerce in the Czech Republic, French-Czech Chamber of Commerce in the Czech Republic, Nordic Chamber of Commerce in the Czech Republic and American Chamber of Commerce in the Czech Republic on the Government measure „Program Antivirus“

The spread of the coronavirus has caused an economic crisis as both companies and individuals have decreased demand on a wide range of a product and service. This crisis has been exacerbated by government measures aimed at restricting the rapid growth of infection and loss of life.

Many businesses have experienced sharp drops in revenue stemming from drops in demand, shortage of supply, and/or government measure. Clearly delineating the source of the drop in revenue is academic detective work. The important issue is that the drop in revenue has created major cash flow issues inside these companies and compelling companies to cut costs. The concern is that companies will cut employment as result, and that the cumulative effect of lower employment will lead to cycle of lower demand and further job loss.

The Czech government has reacted to this situation with a package of employment support measures targeted at specific causes of revenue loss: quarantine (two programs), government emergency measures, loss of supply due to the coronavirus, and loss of demand for product and service. The government has placed a range of government wage compensation based on the cause.

Government Measure	Employee Compensation	Government Compensation
Employees in quarantine	60%	100%
Suspended/closed operations based on order by the authorities	100%	80%
Drop in production/service due to 30% employees quarantined/caretaking	100%	80%
Decrease in supply	80%	50%
Decrease in demand	60%	50%

Their passage is a major, positive step toward a unified government program to prevent the economic disruption caused by the virus into a sharp economic recession or even depression. Other measures will be needed, but the government has given a clear reason for business to believe the government will make substantive efforts to prevent major economic damage from the virus.

Analysing the Measures

The first three measures appear to express a government obligation to compensate companies for existing measures (caretaking) or enacted emergency measures utilized during the government's attempts to contain the virus. The last two seem to address the wider economic aspect of the coronavirus and/or other governments' measures that might be impacting Czech companies.

We anticipate two issues with the adopted measures:

- 1) Determining causality.** While determining applicability for quarantine and caretaking is straightforward, the other three are not. A strict application of suspension or closure of operations by order of authorities is clear, but not fair. Hotels, for instance, were not ordered closed, but prohibited from selling new rooms. The airport faced large loss in demand due to restrictions on international travel and bans of flights to certain destinations. The economic effect in both cases is equal to closure. Companies in such situations should be able to have the same terms as companies ordered closed. Otherwise, they could apply for the fifth category- decrease in demand- but their employees would lose 40% of their pay and companies 30% of compensation.

As the days pass, we think it will grow increasingly hard to differentiate whether the coronavirus, the government response to coronavirus, or the public and/or company response to the coronavirus caused drops in supply or demand. This makes the distinctions between categories somewhat arbitrary from the economic perspective.

2) Administration. The existing explanation of the measures say that the Ministry of Labor and Social Affairs through the Labour Offices will approve each company application for each employee each month. We wonder if the ministry has the capacity to manage this in a timely manner that ensures uniform and accurate rulings.

Despite these misgivings, we recognize that time is of the essence if we are to avoid mass layoffs that will initiate a vicious economic cycle. Therefore, we ask the government to clarify

- 1) which industries can apply for which category of employment support, and provide some generic examples of cases to guide companies in their application process,
- 2) whether government compensation applies to salary costs or employment costs including the employer portion of social taxes,
- 3) how the process of applying and being compensated will work in practice,
- 4) the anticipated duration of the measures (only for period of emergency measures or beyond).

Prepare a Backup Plan

We sincerely hope the adopted measures will prove sufficient economically and efficient administratively.

In the event they do not, we would request the government to consider a simplified program. The Netherlands has cancelled its *kurzarbeit* (due to its inefficiency handling a large demand) and adopted [the NOW program](#). With it, the impact related from shortage of supply, home quarantine, government emergency closures, restrictions on travel, loss of sales is all distilled into one measure: loss of revenue.

This is important, because loss of revenue is the primary reason why companies are considering reducing of employment and/or reduction of wages. A loss of revenue will inevitably mean lower government revenue through corporate, VAT and payroll tax. Therefore, using loss of revenue as the decisive factor determining whether companies receive support is a much more effective way of stemming a wider economic crisis.

The Dutch program sets one vital obligation for companies: if they participate in the program, they cannot reduce employment for economic reasons while they are receiving compensation.

Government compensation for wages is based on the level of revenue loss. The government pays a higher percentage of wages to those companies which have received a higher revenue loss (for instance, a company with 100% revenue loss receive 90% wage compensation and a company with 50% revenue loss receives 45% wage compensation). This gives the government a simple tool for channeling support to the industries which need it most.

Finally, the program strikes a balance between the government's need to limit their obligations and companies need for some predictability by setting the duration of the program for three months with the ability to extend it for another three months.

We would recommend the government begin modelling various levels of support based on this model to determine how it could be adopted if the current model proves ineffective.

Sincerely,

Marcela Černochová, Managing Director, British Chamber of Commerce in the Czech Republic

Michal Macko, Director, French-Czech Chamber of Commerce in the Czech Republic

Lea Turcarová, Executive Director, Nordic Chamber of Commerce in the Czech Republic

Weston Stacey, Executive Director, American Chamber of Commerce in the Czech